ئەنجامی هەڵبژاردنی ٢٠٢٠ی ئەیلول لە هەرێمی کوردستان/ هەولێر ڕاگەیەنرا

ئەنجامی هەڵبژاردنی ٢٠٢٠ی ئەیلول لە هەرێمی کوردستان/ هەولێر ڕاگەیەنرا

هەولێر – ئاژانسی هەواڵی ڕۆژهەڵات: ئەنجامی هەڵبژاردنی ٢٠٢٠ی ئەیلول لە هەرێمی کوردستان/ هەولێر ڕاگەیەنرا، کە تیایدا پارتی دیموکراتی کوردستان بە ٤٢ کورسی یەکەم هات و یەکێتی نیشتمانی کوردستان بە ٢٨ کورسی دووەم هات. ئەم ئەنجامە لە کۆتایی هفتەی ڕابردوودا لە لایەن کۆمیسیۆنی باڵای هەڵبژاردنەکانی هەرێمی کوردستان/ هەولێرەوە ڕاگەیەنرا و بەشداری ٦٧٪ی دەنگدەرانی تۆمارکراو تیایدا کرا.

بەپێی ئەنجامەکان، پارتی دیموکراتی کوردستان ٤٢ کورسی وەرگرت، یەکێتی نیشتمانی کوردستان ٢٨ کورسی، گۆڕانی ٢٤ کورسی، یەکگرتووی ٢٢ کورسی، ئیسلامی ١٢ کورسی و کۆمەڵی ئیسلامی ٨ کورسی وەرگرت. کۆمیسیۆنی باڵای هەڵبژاردنەکان ڕایگەیاند کە ٤٧٪ی دەنگدەرانی تۆمارکراو لە ڕۆژی هەڵبژاردنەکەدا دەنگیان دا، کە ئەمەش بەراوردکراو لەگەڵ هەڵبژاردنەکانی ٢٠١٦دا زیادبوونێکی ١٢٪ی نیشان دەدات. سەرۆکی کۆمیسیۆنەکە، بەڕێز ئەحمەد عەلی ڕەشید، ڕایگەیاند کە پرۆسەی هەڵبژاردنەکە بە شێوەیەکی ئاسایی و بێ کێشە بەڕێوە چووە و هیچ گەمارۆیەکی گەورە نەبووە لەسەر دەنگدەران یان کارمەندانی هەڵبژاردن.

بەپێی یاسای هەڵبژاردنەکانی هەرێمی کوردستان، پارتی دیموکراتی کوردستان دەتوانێت سەرۆکی هەرێمی کوردستان دیاری بکات و پۆستی سەرۆکی هەرێمی کوردستان بۆ ماوەی چوار ساڵ بگرێتەوە. ئەمجارە پارتی دیموکراتی کوردستان داوا دەکات کە پۆستی سەرۆک بگەڕێنرێتەوە بۆ خۆی، بەڵام یەکێتی نیشتمانی کوردستان داوا دەکات کە پۆستەکە بگۆڕدرێت بۆ یەکێکی تر لە نێوان کاندیدەکانی خۆیدا. هەروەها پارتی دیموکراتی کوردستان داوا دەکات کە پۆستی سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان بگۆڕدرێت و بە پێی ڕێکەوتنی نێوان هەر دوو لایەنەکە، پۆستی سەرۆکی پەرلەمان بۆ یەکێتی نیشتمانی کوردستان بگەڕێنرێتەوە.

بەڕێز ئەحمەد عەلی ڕەشید لە کۆتایی ڕاگەیاندنەکەیدا ئاماژەی بە گرنگی ئەنجامدانی هەڵبژاردنەکان کرد و گوتی: «ئەمە یەکەم جارە لە مێژووی هەرێمی کوردستاندا هەڵبژاردنەکان بە شێوەیەکی ئاسایی و بێ کێشە بەڕێوە چووە و هیچ گەمارۆیەکی گەورە نەبووە لەسەر دەنگدەران یان کارمەندانی هەڵبژاردن. ئەمە نیشانەی ئەوەیە کە هاوڵاتیانی کوردستان ئامادەن بۆ دیموکراسی و بڕیاردان لە ئاشتیدا بەشداری بکەن. ئێمە ئەرکی خۆمان بە تەواوی جێبەجێ کرد و ئەنجامەکانیش ڕەنگدانەوەی ڕاستەقینەی دەنگدەرانن.» ئەو ڕایگەیاند کە کۆمیسیۆنەکە داوا لە هەموو لایەنەکان دەکات کە ئەنجامەکان قبوڵ بکەن و ڕێز لە بڕیارەکانی دادگای هەڵبژاردنەکان بگرن کە ماوەی ٧ ڕۆژ هەیە بۆ تۆمارکردنی گلەیی.

لە بارەی کاردانەوەی لایەنەکانەوە، پارتی دیموکراتی کوردستان ڕایگەیاند کە ئامادەیە لەگەڵ یەکێتی نیشتمانی کوردستان دانیشتن بکات بۆ دامەزراندنی حکومەتێکی هاوبەش. بەڵام سەرچاوەیەکی نزیک لە یەکێتی نیشتمانی کوردستان ڕایگەیاند کە پارتی دیموکراتی کوردستان داوای کۆمەڵێک پۆست دەکات کە یەکێتی نیشتمانی کوردستان ڕەتی کردووەتەوە. هەروەها گۆڕانی ٢٤ کورسی داوا دەکات کە پۆستی جێگری سەرۆکی هەرێمی کوردستان بە یەکێکی لە خۆیان بدرێت، کە پارتی دیموکراتی کوردستان ڕەتی کردووەتەوە.

بەپێی یاسای هەڵبژاردنەکانی هەرێمی کوردستان، ئەگەر هیچ لایەنێک نەتوانێت زۆرینەی کورسی بەدەست بهێنێت، دەبێت کۆمەڵێک لایەن پێکەوە کۆبکەنەوە بۆ دامەزراندنی حکومەتێکی هاوبەش. ئەمجارە پارتی دیموکراتی کوردستان و یەکێتی نیشتمانی کوردستان بە تەنها زۆرینەی کورسی بەدەست هێناوە، کە ٧٤ کورسی لە کۆی گشتی ١١٠ کورسی پێکدێنن. ئەمەش وا دەکات کە پێویستیان بە لایەنێکی تر نەبێت بۆ دامەزراندنی حکومەت، بەڵام هەر گۆڕانکارییەک لە داواکارییەکانی نێوانیاندا کاریگەری لەسەر پرۆسەکە دەبێت.

بەڕێز ئەحمەد عەلی ڕەشید ئاماژەی بە ئەرکی قورسی حکومەتی داهاتوو کرد و گوتی: «ئێمە ئەرکی قورسمان هەیە لە بواری ئابووری، تەندروستی و پەروەردەدا. ئەو پارەیەی کە لە بودجەی هەرێمی کوردستان هەیە، زۆر کەمە بەراوردکراو لەگەڵ ئەو پێداویستیانەی هاوڵاتیان. ئێمە پلانێکمان هەیە بۆ زیادکردنی داهاتی نەوتی و گەشەپێدانی کشتوکاڵ و پیشەسازی، بەڵام ئەمە کێشە و ماوەی دەوێت.» هەروەها ئاماژە بە کێشەکانی نێوان هەرێمی کوردستان و حکومەتی فیدراڵی عێراق کرد، بەتایبەتی کێشەی داهاتی نەوت و بودجەی هێزە چەکدارەکان.

لە بواری تەندروستیدا، ئەو ڕایگەیاند کە ٣ نەخۆشخانەی نوێ لە هەولێر و سلێمانی و دهۆک دەکرێتەوە لە ساڵی داهاتوودا، کە ئەمەش ٤٥٠ کەس دەگرێتەوە. لە بواری پەروەردەدا، ٦ زانکۆی نوێ دامەزراون و ٢٣ قوتابخانەی پیشەیی دروست کراون بۆ ئەوەی کێشەی بێکاری کەمبکاتەوە. هەروەها ئاماژە بە پرۆژەی ڕێگەوبان کرا کە ١٢٠ کیلۆمەتر درێژە و ٤ ملیار دۆلار تێچووی هەیە و لە ساڵی ٢٠٢٣دا تەواو دەبێت.

لە بارەی کاردانەوەی لایەنەکانەوە، پارتی دیموکراتی کوردستان ڕایگەیاند کە ئامادەیە لەگەڵ یەکێتی نیشتمانی کوردستان دانیشتن بکات بۆ دامەزراندنی حکومەتێکی هاوبەش. بەڵام سەرچاوەیەکی نزیک لە یەکێتی نیشتمانی کوردستان ڕایگەیاند کە پارتی دیموکراتی کوردستان داوای کۆمەڵێک پۆست دەکات کە یەکێتی نیشتمانی کوردستان ڕەتی کردووەتەوە. هەروەها گۆڕانی ٢٤ کورسی داوا دەکات کە پۆستی جێگری سەرۆکی هەرێمی کوردستان بە یەکێکی لە خۆیان بدرێت، کە پارتی دیموکراتی کوردستان ڕەتی کردووەتەوە.

بەپێی یاسای هەڵبژاردنەکانی هەرێمی کوردستان، ئەگەر هیچ لایەنێک نەتوانێت زۆرینەی کورسی بەدەست بهێنێت، دەبێت کۆمەڵێک لایەن پێکەوە کۆبکەنەوە بۆ دامەزراندنی حکومەتێکی هاوبەش. ئەمجارە پارتی دیموکراتی کوردستان و یەکێتی نیشتمانی کوردستان بە تەنها زۆرینەی کورسی بەدەست هێناوە، کە ٧٤ کورسی لە کۆی گشتی ١١٠ کورسی پێکدێنن. ئەمەش وا دەکات کە پێویستیان بە لایەنێکی تر نەبێت بۆ دامەزراندنی حکومەت، بەڵام هەر گۆڕانکارییەک لە داواکارییەکانی نێوانیاندا کاریگەری لەسەر پرۆسەکە دەبێت.

بەڕێز ئەحمەد عەلی ڕەشید لە کۆتایی ڕاگەیاندنەکەیدا ئاماژەی بە گرنگی ئەنجامدانی هەڵبژاردنەکان کرد و گوتی: «ئەمە یەکەم جارە لە مێژووی هەرێمی کوردستاندا هەڵبژاردنەکان بە شێوەیەکی ئاسایی و بێ کێشە بەڕێوە چووە و هیچ گەمارۆیەکی گەورە نەبووە لەسەر دەنگدەران یان کارمەندانی هەڵبژاردن. ئەمە نیشانەی ئەوەیە کە هاوڵاتیانی کوردستان ئامادەن بۆ دیموکراسی و بڕیاردان لە ئاشتیدا بەشداری بکەن. ئێمە ئەرکی خۆمان بە تەواوی جێبەجێ کرد و ئەنجامەکانیش ڕەنگدانەوەی ڕاستەقینەی دەنگدەرانن.» ئەو ڕایگەیاند کە کۆمیسیۆنەکە داوا لە هەموو لایەنەکان دەکات کە ئەنجامەکان قبوڵ بکەن و ڕێز لە بڕیارەکانی دادگای هەڵبژاردنەکان بگرن کە ماوەی ٧ ڕۆژ هەیە بۆ تۆمارکردنی گلەیی